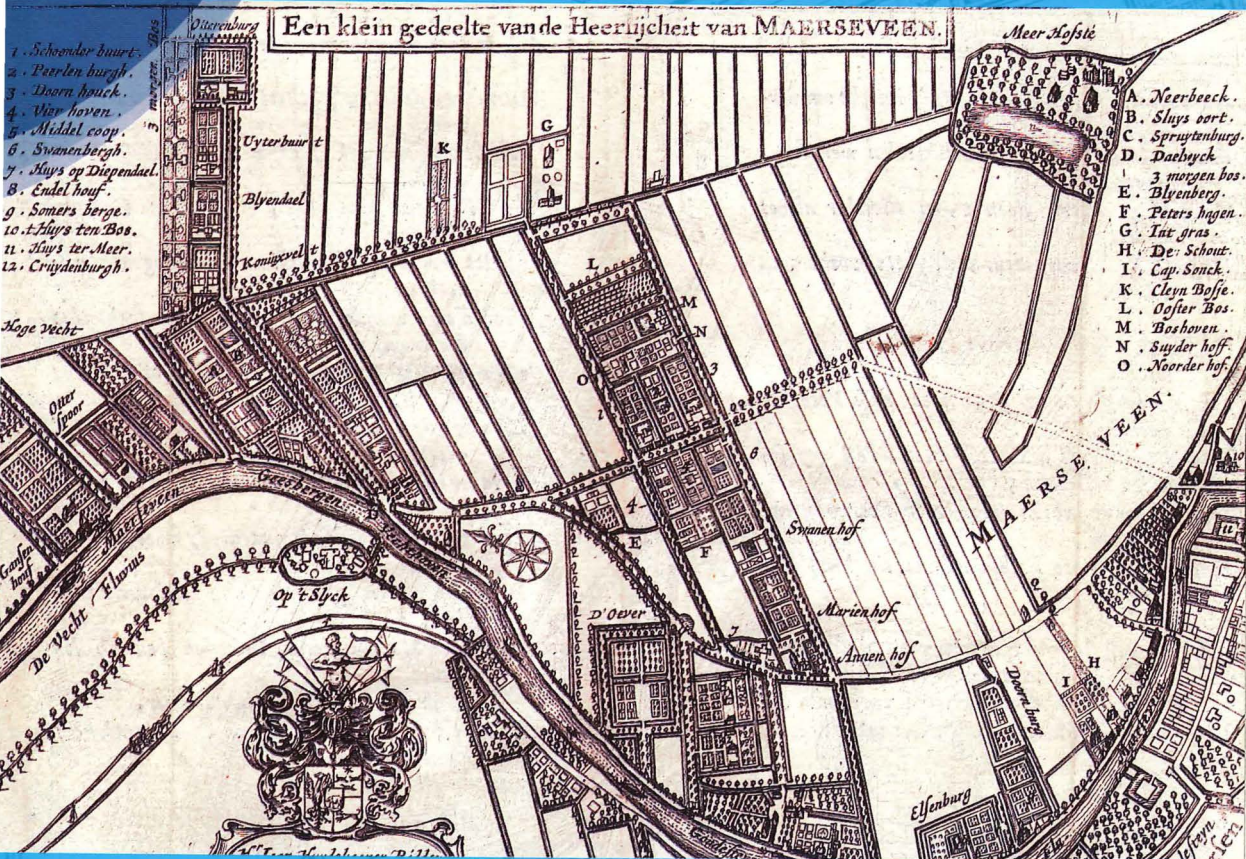

jaargang 41
nr. 1 - 2014

PERIODIEK

een uitgave van de Historische Kring Maarssen

Met o.a.:

Maarssen in 1655

Waterjagt, droogmaking
van de plassen

Vooraankondiging
excursie 2014

Opgericht 11 september 1972, opgenomen in het verenigingenregister bij de Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Utrecht en Omstreken onder nummer 301763120000.

Bestuur:

Sander Snijders, voorzitter

Ria Tijhuis, secretaris, Postbus 90, 3600 AB

Maarssen, tel.: 0346.575222

Ronald van Tongeren, penningmeester

Tineke Barneveld, Hans van Bommel, Henk

Blaauw, Bert de Ruiter, Jan Simonis, Arie de Zwart

Leden van verdienste:

C.W.P. Bloemendaal (27-02-2003)

drs. W. Smits (10-02-1994)

Ereleden:

Mevr. M.C. Hatzmann-Scheltema (23-02-2006),

B. de Ruiter (21-02-2002), J.H. Sagel (22-02-2001),

B. Visschedijk (26-02-2009), Mevr. G.M. Willekes-

van Putten (24-02-2000), Mevr. A. Wolters-Dekkers

(03-03-2011), A. de Zwart (03-03-2011)

Redactie:

Bert de Ruiter, Nic. Maesstraat 6, 3601 DR

Maarssen, tel.: 0346.563599, e-mail: bjruijter@ziggo.nl

(verkoop losse nummers) ISSN: 1384-0967

Ria Tijhuis, Bloemstede 434, 3608 VB Maarssen,

Tel.: 0346.575222, e-mail: riatijhuis@hotmail.com

Nelleke Hendrikse, Eugène van Diepen

Lidmaatschap:

Het lidmaatschap kost € 14 per jaar. Opzeggen

kan alleen vóór het einde van het kalenderjaar.

De lidmaatschapsbijdrage dient te worden vol-

daan d.m.v. de acceptgirokaart (maart/april). Voor

meer informatie en aanmelden als lid van de Kring

kunt u contact opnemen met Ronald van Tonge-

ren, Wilhelminaweg 1a, 3603 CR Maarssen, tel.:

0346.556696, e-mail: rtongere@ziggo.nl.

Eventuele stortingen op ons rekeningnummer

NL93INGB0002907376 t.n.v. penningmeester

Historische Kring Maarssen.

Werkgroep archief/bibliotheek:

Henk Blaauw, e-mail h.blaauw1@casema.nl en

Nel van Haften. Werkgroep archeologie: Henk

Blaauw, Bloemstede 193, 3608 TB Maarssen, tel.:

0346.562425. Website H.K.M.:

www.historischekringmaarsse.nl, E-mailadres

H.K.M.: bestuur@historischekringmaarsse.nl

Vormgeving en productie: Topic Creatieve

Communicatie, Wierden

Colofon en inhoudsopgave3

Van de redactie en Kringnieuws4

Convocatie jaarvergadering 6 maart 20145

De Kaatsbaan, deel 246

Waterjagt8

De bouw van Maarssenbroek, deel 512

Rouwboarden in de hervormde kerk van Maarssen,
deel 715

Uit het fotoarchief van Jan J. van Dijk, deel 1218

Iets over de situatie in de Nederlanden rond 165521

Maarssen in 165522

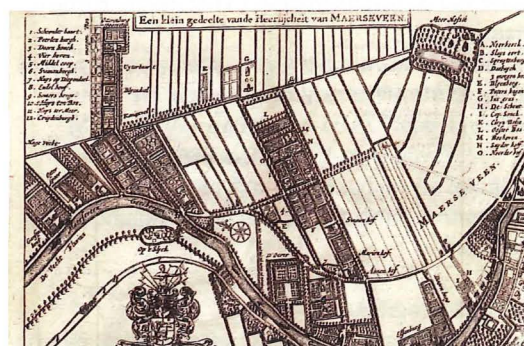
Uit de oude schoenendoos, deel 5730

Inhoudsopgave over 201332

OP DE COVER

PERIODIEK

Een kaart uit 1660 van "Een klein gedeelte van de Heerlijckheit van MAERSEVEEN"

Van de redactie

Het overnemen van artikelen zonder toestemming van de redactie is verboden. De inhoud van de artikelen is voor de verantwoording van de auteur. U kunt kopij voor het volgende nummer inleveren vóór 15 maart 2014.

Kringnieuws

“Verdwenen en bestaande boerderijen in Maarsse en Oud-Zuilen”

Het fraaie boek, verzorgd door Henk Blaauw, op A-4 formaat, is 430 pagina's dik. Het bevat vele foto's. De feestelijke presentatie zal plaatsvinden op woensdag 5 maart a.s., om 16.00 uur, in de Open Hof. Het eerste exemplaar zal worden aangeboden aan onze burgemeester Mirjam van 't Veld. De voorintekenaars en belangstellenden zijn welkom vanaf 15.30 uur. Zij kunnen na de aanbidding hun boek(en) afrekenen en meenemen.

Excursie

De jaarlijkse excursie van de Historische Kring Maarssen gaat in 2014 naar Den Haag. Wij vertrekken op zaterdag 24 mei om 09.00 uur van het Harmonieplein en maken na aankomst een koffiestop. De lunch is op eigen gelegenheid. De precieze indeling van de dag is nog niet exact bekend, maar zoals u van ons gewend bent, zullen wij een aantrekkelijk programma opstellen. U kunt zich opgeven tijdens de jaarvergadering op 6 maart 2014 en daarna bij onze penningmeester Ronald van Tongeren, bij voorkeur per e-mail via het adres rtongere@ziggo.nl of telefonisch 's avonds tussen 19.00 en 20.00 uur op telefoonnummer 0346-55 66 96. Gelijktijdig moet het verschuldigde bedrag worden overgemaakt op rekeningnummer **NL93INGB0002907376** ten name van de penningmeester Historische Kring te Maarssen.

We hebben nu voor het vierde jaar op rij de prijzen op hetzelfde niveau kunnen houden. De kosten bedragen dan € 28,00 voor leden van de HKM en € 33,00 voor niet-leden. Uw deelname is pas definitief als wij het geld ontvangen hebben. Vervoer, entrees en koffie zijn bij het deelnamebedrag inbegrepen.

Lezingenprogramma

Op 6 maart, na onze jaarvergadering en de daarop volgende pauze, zal vanaf ± 21.00 uur Cees Bloemendaal een lezing met afbeeldingen verzorgen,

waarbij de fa. De Graaff aan de Kaatsbaan en de directe omgeving centraal staan.

Op 17 april is er een lezing “Van Merwedekanaal tot Amsterdam-Rijnkanaal” waarbij ook de historie van de aanliggende industrie aan bod komt. Er zullen onder meer heel bijzondere afbeeldingen voor het eerst in het openbaar vertoond worden. Deze avond wordt verzorgd door Hans van Bommel met digitale assistentie van Bert de Ruiter. Het programma is een vervolg op de eerdere succesvolle lezing over het Merwedekanaal, die in Maarssen en in de regio tienmaal is gehouden.

Schenken

Uit het archief van zijn voormalige aannemersbedrijf schonk Han Brinkhof gegevens en bijzondere bouwtekeningen.

De familie C.P. de Langen heeft diverse zaken betreffende pastoor Ariëns geschonken.

Ontvangen van de heer Peter van Hof uit Utrecht een aantal mooie, oude foto's van Maarssen.

Mevrouw Gerda Scholten-van Rooijen schonk ons een door haar in de zomer van 2013 samengesteld bijzonder fotoboek over de familie Scholten en de bekende, voormalige kwekerij met die naam. Het boek is op A-4 formaat in glanzend, zwaar papier uitgegeven. Heel fraai.

Het geheel zal, met dank aan de schenkers, in ons archief worden opgenomen.

Archief en bibliotheek

Deze zijn te bezoeken op woensdag van 9.00 – 10.30 uur. Wilt u s.v.p. van tevoren contact opnemen met Henk Blaauw. Zijn gegevens staan op de derde pagina van het periodiek.

Rectificatie

“De bouw van Maarssenbroek”, deel 4 (jg. 40, nr. 4, blz. 100).

Van de heer J.E. Ros ontving de redactie een verbetering. Deze betreft de derde zin van het genoemde artikel. “Rechts zien we de Verbindingsweg van en naar Vleuten, in gebruik genomen na de bouw van de Hoge Brug in 1938”.

De verbetering, in de woorden van de heer Ros, luidt als volgt: “Rechts zien we de Verbindingsweg die vanaf de Hoge Brug, gebouwd in 1938, liep tot aan de Maarssenbroeksedijk. Vanaf 1954 doet deze

dienst als weg van en naar de A2 en vormde vanaf dat moment ook een rechtstreekse verbinding met Vleuten". Hierna volgt nog een aardige toelichting van de heer Ros, met een deels persoonlijke inhoud.

"Tot 1954 moest men, komend van de Hoge Brug, linksaf naar Vleuten via de Maarssenbroeksedijk. Aan het eind van de dijk rechtsaf via de Kantonnale weg langs de Proostwetering, die in het midden van zijn lengte tot aan de Enghweg over

een dam liep in het voor de Tweede Wereldoorlog reeds gegraven cunet t.b.v. de toekomstige A2. De Kantonnale weg, ook wel Kantonsweg genoemd, was een onverharde weg, die in deplorabele staat was, met zeer veel kuilen en gaten. Het was een ramp om daar te fietsen, vooral als het regende, toen wij als kinderen, vanaf 1940 op eigen kinderfietsje, van Maarssen naar Vleuten gingen om mijn grootouders te bezoeken, die aan het Themaat vlak bij Haarzuilens woonden".

Convocatie

Donderdag 6 maart 2014 houdt de Historische Kring Maarssen haar jaarlijkse algemene ledenvergadering. Het bestuur nodigt alle leden uit om deze vergadering bij te wonen. De bijeenkomst wordt gehouden in de Open Hof, Kerkweg 60 te Maarssen. Aanvang 20.00 uur. Op de avond van de ledenvergadering zijn het financieel jaarverslag met de begroting en de notulen van de ledenvergadering van 7 maart 2013 aan de zaal verkrijgbaar, evenals het jaarverslag over 2013. Vanaf twee weken voor de vergadering kunnen de stukken afgehaald worden bij de heer Bert de Ruiter, Nic. Maesstraat 6 (tel. 563599) en de heer Henk Blaauw, Bloemstede 193 (tel. 562425). Wilt u wel even bellen van tevoren?

Agenda

1. Opening
2. Ingekomen stukken en mededelingen
3. Notulen van de jaarvergadering van 7 maart 2013
4. Jaarverslag over het jaar 2013 van de secretaris
5. Financieel verslag over 2013 en de begroting voor 2014
6. Verslag van de kascommissie
7. Vaststelling van de contributie over 2014
8. Verkiezing kascommissie
9. Verslag uit de commissies
10. Bestuursverkiezing, zie hieronder
11. Rondvraag
12. Sluiting

Statutair treden af, na een termijn van drie jaar, mevrouw T. Barneveld, de heer H. van Bommel, de heer H. Blaauw en de heer R. van Tongeren als penningmeester. Zowel mevrouw Barneveld als de heren Van Bommel, Blaauw en Van Tongeren hebben zich bereid verklaard een herbenoeming te aanvaarden. Namen van tegenkandidaten kunnen tot de aanvang van de vergadering bij het bestuur worden bekend gemaakt.

Na de vergadering volgt een pauze. Daarna, om ongeveer 21.00 uur, zal een lezing worden verzorgd door Cees Bloemendaal met als onderwerp de firma De Graaff. Niet-leden zijn welkom bij deze lezing, zij betalen drie euro entree. Zij mogen ook aanwezig zijn bij de jaarvergadering, maar hebben geen stemrecht. Het bestuur hoopt velen te mogen begroeten op deze avond in de Open Hof.

Namens het bestuur,
Ria Tijhuis, secretaris

Door: Cees Bloemendaal

Van dit pand gaan de gegevens terug tot 1719, toen op de plaats van de huidige woning een herberg stond.

Jacobus van Kempen was de bewoner en uitbater van de herberg, genaamd "in het Fortuyn". De volgende 60 jaar staan niet vermeld, de eerstvolgende aantekening dateert van 16 februari 1778, toen een hoekje grond op Goudestein werd verkocht, lopende vanaf de Huisinge en "het Fortuyn" genaamd.

Op 6 mei 1806 verhuurde de toenmalige eigenaar, Hendrik Wissink, aan Margaretha van Es de herberg aan de Kaatsbaan, voor de duur van zes jaren en de somma van 60,50 gulden per jaar. Greetje van Es werd in 1818 de nieuwe tapster in deze herberg.

In 1837 staat vermeld dat Aart van der Geer, een koopman, de nieuwe bewoner en tapper werd. Deze Aart hield het om niet genoemde redenen niet lang vol in de herberg. Toen hij in 1838 vertrok kwam er een einde aan de ruim 120-jarige periode dat men hier terecht kon voor een overnachting en een drankje. Er kwam in dat jaar iets heel anders in dit pand. De weduwe L.A. van Brussel startte

vermeld. Ook deze gaf er na twee jaar de brui aan, blijkbaar was er in ons dorp weinig of geen interesse in bont en aanverwante artikelen.

In 1848 begon Frederik Linde hier een zadelmakerij. Dan volgt een periode van ruim dertig jaar, waarover alleen maar vermeld staat dat Elbert Brands, een smid, de opvolger was van de zadelmaker. Op 1 januari 1880 treffen we hier winkelier Wilfridus van Deventer aan; waarin hij handelde staat niet vermeld.

We komen nu langzamerhand wat meer bekende namen tegen, zoals in mei 1881 de palfrenier tevens stalknecht Willem Nijboer. Hij werkte zelf op Doornburgh en zijn twee dochters hadden hier een klein winkeltje in klompen en touw. De zaak wordt uitgebreid tot een winkel in huishoudelijke artikelen als Alie Nijboer de zaak in 1915 overneemt. Op 9 juli 1926 verhuist zij naar Ermelo. De dochter van Willem Nijboer, Maria Joh. van der Toom, neemt de zaak over. Zij overlijdt op 14 mei 1938.

Het zeer oude pand wordt in 1939 afgebroken en door aannemer Roelofzen wordt er een modern pand voor in de plaats gebouwd. In dat jaar betreft de weduwe Schipperijn, die gehuwd geweest is met Van Putten, de benedenwoning en zij blijft

*: Blijkbaar was er in ons dorp weinig of geen
: interesse in bont en aanverwante artikelen*

hier een boek- tevens papierwinkel. Er was in ons dorp blijkbaar geen behoefte aan een boekwinkel, want na twee jaar werd de winkel gesloten. In 1840 was Jan Brantsen eigenaar en werd het pand bewoond door Frederik van Efterik, een protestantse schoenmaker van 29 jaar oud en gehuwd met de 28-jarige en eveneens protestantse Gezina van Ravensbergen. Dit is de enige keer dat het geloof van bewoners vermeld wordt in het bestaan van dit pand!

Vijf jaar later kwam er een andere nering in de voormalige herberg. In 1845 begon de weduwe Festraat hier een bontwinkel. Wat de reden was dat ze er al na een jaar vervangen werd door de bontwinkelierster M. Wenting staat nergens

daar tot haar dood op 11 september 1948.

De bovenwoning wordt vanaf 19 oktober 1939 bewoond door Jan H. Prins, tot zijn dood op 28 juni 1956. In dat jaar worden boven- en benedenwoning samengetrokken en bewoond door George Koeman, tot diens dood op 5 februari 1970. Zijn weduwe Ida Kingma blijft er nog tot 12 februari 1973 wonen. Theo Koeman werd op 5 juni 1981 de nieuwe bewoner en is dat tot op de dag van vandaag. ●

*We zien hier de touwwinkel van de heer
Bijman, wiens vrouw rechts staat van de
familie Van Elst die boven de winkel woonde.*

WATERJAGT

Door: Hans Sagel

Zeker al zo'n 20 jaar geleden kreeg ik van Nolda Hogenhout-Hofman uit Tienhoven, toentertijd een van mijn medebestuurders van de Historische Kring Maarssen, in de vorm van een stapeltje kopietjes een boekwerkje uit 1858, waarin in dichtvorm een warm en hoogdravend pleidooi wordt gehouden over het dan bestaande idee om de veenplassen van Tienhoven en Oud-Maarsseveen droog te maken. Na het mislukken van de in dit geschrift zo enthousiast beschreven droogmaking ontstond pas in 1880, na een hernieuwde en kostbare poging om 'het water weg te jagen', de huidige Bethunepolder. Aangezien er geen kopie van de omslag van het werkje bij was en ook in de wél beschikbare pagina's nergens de naam van de schrijver voorkomt, was het voor mij lang onduidelijk wie nu eigenlijk de auteur was. Maar dankzij de geweldige mogelijkheid die tegenwoordig beschikbaar is om via Google op het internet te zoeken, kon ik recent in slechts enkele seconden bij de titel "Waterjagt" boven de tekst in het boekje, deze naam en bovendien ook nog wat andere informatie gemakkelijk vinden. Het boekje blijkt geschreven te zijn door de Tienhovense predikant Ds. Didericus Brinkman (geboren 1807 en overleden 1880), zie afbeelding 1. Door middel van enige advertenties in de "Utrechtsche Provinciale en Stads-Courant" maakte de dominee in februari 1858, zelf en voor eigen rekening, het volgende bekend:

Ten voordeele der Armen

Ziet heden het licht, en is bij de Boekhandelaren L.E. Bosch & Zoon, Korte Nieuwstraat, J.F. Dannenfelser, over Paushuizen, te Utrecht en bij C.H. van Nederhasselt te Maarssen verkrijgbaar gesteld:

WATERJAGT,

Dichtregelen ter gelegenheid van de droogmaking van de plassen van Tienhoven en Oud-Maarsseveen

Prijs 40 Cents
(voor rekening van den Schrijver)

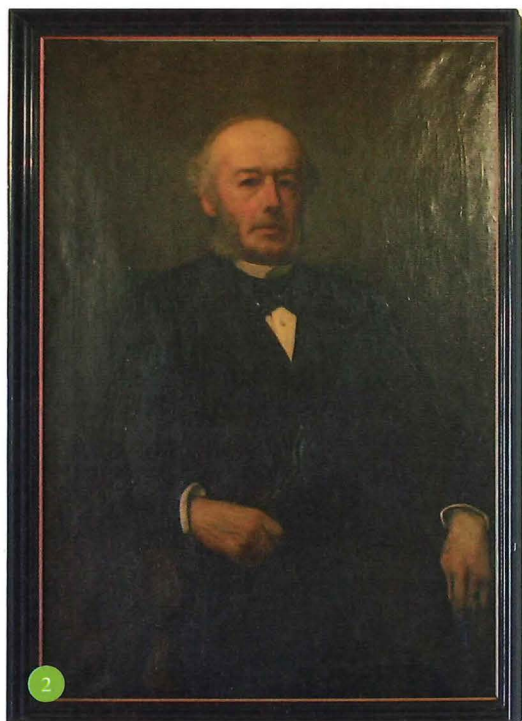
Ds. D. Brinkman, predikant in Tienhoven (1830-1880), op karton geplakte tekening, mogelijk een bewerkte foto, uit de collectie van Ds. W.J.A. van 't Einde. Archief Historische Kring Maarssen.

Over de inhoud van het boekje Waterjagt

Het door Ds. D. Brinkman geschreven boekje "Waterjagt" heeft 22 bladzijden en bevat een 'Voorberigt', een uit twee delen bestaand gedicht 'Waterjagt' en een tiental noten onder de titel 'Aanteekeningen'. In het voorwoord schrijft Brinkman dat op 31 oktober 1855 een vergadering van grondeigenaren en houders van waterbrieven in Tienhoven bijeenkomt. Het doel van deze bijeenkomst is de droogmaking van de door verveening ontstane plassen van Tienhoven en Oud-Maarsseveen te bevorderen en te laten uitvoeren. Er wordt dan al lange tijd in allerlei kringen, zoals plaatselijke en landelijke bestuurders, politici en investeerders gedacht en gediscussieerd over de droogmaking van alle plassen ten oosten van de Vecht. Zoals toen en nu gebruikelijk zijn er rond dergelijke zaken vele voor- en tegenstanders. Sommigen zien problemen op het gebied van

defensie, het gebied maakt immers deel uit van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Ook worden tal van financiële bezwaren aangevoerd en voorzien anderen dat er op de bodem van de meren weinig vruchtbare grond, met name vooral zand, aange troffen zal worden. Nog niet ontgonnen zandgrond is er volgens deze tegenstanders dan nog volop in Nederland. Daar hoefde je volgens hen de enorme kosten van droogmaking echt niet voor te maken. Als voordeel werd gezien de aanwinst van agrari- sche gronden en het bezweren van de gevreesde wateroverlast die zou kunnen ontstaan als, door storm of andere calamiteiten, de vele plassen ten oosten van de Vecht onverhoopt samen zouden vloeien tot één groot meer. De bezoekers van de vergadering in Tienhoven zijn zeer enthousiast over de gepresenteerde plannen. "Met algemeene toejuiching" verzoeken zij de voorstellers van het plan "zich als Commissie ter bevordering der goede zaak te constitueren." Een gelukkige en handige keuze lijkt dan de benoeming van Jhr. Mr. J. Huydecoper van Maarsseveen (zie afbeelding 2), tot voorzitter van de Commissie.

De jurist Jhr. J. Huydecoper (1821-1890) en groot

landeigenaar in Maarsseveen en Maarssen is dan al lid van de Provinciale Staten van Utrecht (voor het kiesdistrict Breukelen) en tevens lid van de gemeenteraad van Maarsseveen. Heel kort daarop rijst zijn politieke ster en mede daardoor stijgt zijn invloed enorm, doordat hij op 1 april 1856 tot burgemeester wordt benoemd van Maarssen, Maarsseveen en Maarssenbroek en vervolgens is hij vanaf 1858 tot 1890, voor de Provincie Utrecht, bovendien lid van de Eerste Kamer. Ds. Brinkman noemt aan het eind van zijn Voorwoord (zie afbeelding 3) dat hij tijdens het afdrucken van zijn boekje heeft vernomen: "dat door de hooge regering de concessie is verleend geworden tot het ten uitvoer leggen van het Ontwerp." Het K.B. is nl. op 22 januari 1858 door Zijne Majesteit Koning Willem III getekend. De inpoldering en het droogmalen van de Tienhovense en Oud-Maarsseveense plas kan beginnen! Helaas zal blijken dat de droogmaking, o.a. door de grote hoeveelheden kwelwater, heel wat minder voorspoedig verloopt dan gedacht. Pas wanneer de concessie in 1874 wordt overgedaan aan de Brusselse edellieden M.A. Markies de Bethune en Graaf d'Ennetières, die enorme sommen geld in het project steken, ziet men kans de polder, als enige van alle plassen ten oosten van de Vecht, in het voorjaar van 1880 droog te krijgen. Daarvoor moest o.a. het te kleine stoomgemaal aan de Machinekade vervangen worden door een gemaal met een veel grotere pompcapaciteit. Door de geweldige hoeveelheid kwelwater in de Bethunepolder, dat is het water dat ondergronds toestroomt vanaf de hogere omringende gronden, bleef het drooghouden eigenlijk altijd een probleem. Pas nadat de gemeente Amsterdam in 1930 grote hoeveelheden drinkwater in de polder begon te winnen, kreeg men de waterhuishouding goed onder controle. Afgelopen zomer werd, na opnieuw langdurig plannen maken en veel praten - en inderdaad, oh ironie met Europese subsidie uit Brussel - in het kader van het Natura 2000 project gestart met het natter maken van de Bethunepolder.

Jhr. Mr. J. Huydecoper van Maarsseveen (1821-1890), op een schilderij in zijn voormalige woning Goudestein, thans gemeentehuis. Foto H. van Bommel.

3

gemeenten; zij moge dan ook bij alle hooge autoriteiten de gewenschte ondersteuning vinden en hare pogingen met een' voorspoedigen uitslag bekroond zien *).

Kome zoo weldra tot verwezenlijking de wensch, die aan den Voorzitter der Commissie Jonhr. Mr. J. HUYDECOPER van *Maarsseveen* ter gelegenheid zijner installatie als Burgemeester van Maarsssen, Maarsseveen en Maarssebroek op den 3. April 1856 werd toegezongen:

Der dorpen bloei houd' stand, word' steeds vernéerd;
Den waterpoel in 't Oost' de kruin vernéerd;
Waar 't wroetend staal en storm zich fors verbinden,
Om, reeds van ouds, den bodem te verslinden,
Zie Uw bestuur oerlang de naakte haar
Herschappen en gedoscht als rijpende aar;
Daar ga welhaast de vlijt den vloed beperken!

Dat door de uitgave van dit stukje eenige bijdragen voor de armen van bovengenoemde gemeente zouden mogen ingezameld worden is het bescheiden verzoek van den

S C H R I J V E R.

Februarij 1858.

*) Onder het afdrucken dezes verneemt men, dat door de hooge regering de *concessie* is verleend geworden tot het ten uitvoer leggen van het Outwerp.

4

— 7 —

Nog huiv'ring slaan in 't aangezicht,
Gewricht en knokkels doen vertragen.
Zij kreuken, kraken 't voorjaarsgras,
Verplett'en bloem en struikgewas,
Waar 't meesje in schuilt bij onweersvlagen.

Een geul wordt haastig uitgegroefd,
Verlengd, verbreed tot slop en slooten:
Nu list, gespierd met kracht, beproefl.
Een stok worlt steil omlaag geschoten,
Voorzien aan 't eind met snijdend staal,
Wel scherp, gerond in 't breed ovaal,
Dat, grang op buit van groote brokken,
't Verlangt, als zich ten balg het net
Aan de achterkaak met nagels zet,
Om snede op snede al voort te slokken.

Hij klemt een riem om 't midden vast,
Wiens slip zich om de sliet moet wenden;
Zijn taak wordt hem zoo lichter last,
Gestevigd in de forsche lenden;
Staat fier op de eikendool geplant,
Die steunt op schuit en oeverkant;
Grijpt nu den spriet, zal 't werk beginnen.
Hij woelt en voelt, trekt door, snijlt uit,
Hij wrikt en rukt, breekt los den buit,
Haalt op en sjoert den veenbonk binnen.

Bladzijde 13 van het boekje
Waterjagt, met een deel van
het gedicht 'Wat hoor 'k een
gast zijn pompdeun zingen',
kopie in archief J.H. Sagel

Bladzijde 7 van het
boekje *Waterjagt*. Hier
wordt mooi beschreven
hoe met de baggerbeu-
gel de turf uit het water
omhoog wordt getrok-
ken. Kopie archief
auteur.

5

— 13 —

Vullen en vuren;
't Moet het verduren
't IJzer den gloed.
Roken en smoken;
Poken en stoken;
Zoo gaat het goed.

Spranken en vonken
Zinken of blonken
Spattende omhoog.
Zoo moet het spoken,
Dampen en koken.
Hoe komt het droog!

Vischers ginds sjouwen;
Daar graan te bouwen,
Wis is 'teen droom!
Plassen te ontginnen,
d'Oogst af te winnen;
Dat doet de stoom!

Hierover meldde het huis-aan-huis blad 'Vechtstroom': "[er] wordt nieuwe natte natuur aangelegd. Bepaalde delen worden ingericht als moerasnatuur en andere delen als bloemrijk grasland. Daartussen blijft agrarisch en particulier bezit ongemoeid. Als de herinrichting klaar is, gaat het waterpeil omhoog. Zo ontstaat een nattere ecologische verbinding tussen de Loosdrechtse Plassen, De Molenpolder en de Tienhovense Plassen."

Wat biedt 't boekje *Waterjagt* ons nog meer?

Op de volgende 10 bladzijden neemt de dichterdominee ons mee in zijn lange beschrijving over het ontstaan van de plas door het baggeren van

de turf (zie afbeelding 4) en vervolgens komt in een iets andere dichtvorm in een tweede gedicht met de titel: "Wat hoor 'k een gast zijn pompdeun zingen!" het droogmalen door de stoommachine aan bod. (zie afbeelding 5). Op ons komen deze ouderwetse, gedragen gedichten nogal theatraal over, maar in de tijd dat ze zijn ontstaan zal men die vast wel erg mooi hebben gevonden. Maar of er toen, in een tijd dat het economisch niet heel geweldig ging in Nederland, ook veel van de boekjes van Ds. Brinkman zijn verkocht, dat betwijfel ik toch wel een beetje. Zelden zal een stoomgemaal dat het eigenlijk niet heel geweldig deed, zo gloedvol zijn bezongen.

Zoals de lezer wel zal zijn opgevallen zijn de laatste regels van de bovenstaande coupletten in het origineel cursief gezet. In die regels, waarin men duidelijk de hand van de dominee herkent, valt nog de volgende tekst over de droogmaking van de polder te lezen:

*Al naar ik wil.
Daalt toch mijn peil.
Zoo gaat het goed.
Hoe komt het droog!
Dat doet de stoom!
Wonder vernuft!
Toch nog geen land!
Daar komt de grond!
't Vee loeit en spoort!
Wagens in 't spoor!
Vrolijk gezigt
God zal men eeren;
Ramp kan Hij keeren,
Weren den vloed.
Tienhoven, 8 mei 1856*

Wat beschrijft Ds. Brinkman in zijn Aantekeningen?

In het hoofdstuk Aantekeningen beschrijft Brinkman bijvoorbeeld in noot 1 het gebied (de huidige Bethunepolder) dat drooggemaakt zal worden als volgt: "Het in de gemeenten Tienhoven en Oud-Maarsseveen tot droogmaking bestemde terrein wordt begrensd aan de Noordzijde door de Tienhovensche vaart; langs de Oostzijden door de erven en voorlanden Westelijk van den rijweg in Tienhoven en Oud-Maarsseveen. Aan de Zuidzijde door den Maarsseveensche weg en aan de Westzijde door de kade, langs den Maarsseveenschen Polder tot nabij het Jooden kerkhof en verder door landerijen ten Oosten van de zogwetering. Het tot droogmaking bestemde terrein bevat onder Tienhoven 315 bunders; onder Maarsseveen 225 bunders: tezamen 540 bunders. De diepte van het water in de veenplassen zich bevindende zal plus minus naarmate van de ongelijke golving van den ondergrond 2½ ellen bedragen." Vervolgens beschrijft de auteur het ontstaan van veen, de ontginning en de gevolgen daarvan. Hierbij maakt hij volop gebruik van de in zijn tijd bekende gegevens en citeert hij allerlei schrijvers. Zoals de bekende "spreuk van onzen VONDEL: Gezegend is het land, Daar 't kind zijn moer verbrand. Eene speling met het woord moer, dat moeras, en in de

platte volkstaal ook moeder beteekent." Verder citeert hij de schrijvers Burman, Staring, Ten Kate, P. Weiland, Plinius en nog vele anderen. "Plinius berigt reeds, kort na de eerste eeuw onzer jaartelling, hoe onze voorzaten zich van slijk bedienden, met de hand gekregen en meer door den wind dan door de zon gedroogd, om bij die aarde hunne spijs te koken en hunne verkleumde leden te verwarmen." Wellicht om Jhr. Mr. J. Huydecoper wat te plezieren beschrijft hij hier ook nog maar eens diens afstamming en de wijze waarop die familie in 1640 de ambachtsheerlijkheid Maarsseveen verwierf. Uit hetgeen in het boekje '350 jaar Kerk in Tienhoven (U) 1624-1974' over Ds. D. Brinkman staat geschreven, blijkt duidelijk dat de heren elkaar goed kenden en mogelijk zelfs bevriend waren. Dat blijkt ook wel uit schenkingen zoals koperen kroonluchters en een zilveren broodschaal voor het avondmaal die Jhr. Huydecoper en zijn vrouw aan de kerk in Tienhoven hebben gedaan. In hetzelfde werkje is vanzelfsprekend nog veel meer te vinden over deze 19de eeuwse dominee. Hoewel Ds. D. Brinkman in zijn uitingen wel wat onderdanig en ouderwets overkomt meen ik, uit hetgeen ik over en van hem heb gelezen, op te kunnen maken dat hij zeker niet zo'n slijmerig en kruiperig figuur was als door tijdgenote Jane Austen (1775-1817) in haar roman 'Pride and Prejudice', over het karakter van the vicar (dominee) Mr. Collins, zo beeldend is beschreven. ●

Bronnen en literatuur

1. Ds. D. Brinkman, Waterjagt, uitgave 1858.
2. A.H. Hogenhout-Hofman, Ds. L. Korevaar e.a. 1624-1974 "350 jaar Kerk in Tienhoven (U)"
3. E.J. Rinsma, De 100 lentes van de Bethune, in Nederlandse Historiën, september 1980, ook gepubliceerd in dit periodiek.
4. W. Badon Ghyben, (Kapitein-Ingenieur) De plannen tot droogmaking van de plassen beoosten de Vecht, In verband met de belangen van de defensie en den waterstaatkundigen toestand van de Vechtstreek. Overdruk uit den Militairen Spectator 1881, Nr. 4 en 5.
5. Utrechtsche Provinciale en Stads-Courant, februari 1858.
6. www.parlement.com.
7. Vechtstroom, woensdag 27 november 2013.
8. De VAR, donderdag 29 augustus 2013.
9. Jane Austen, Pride and Prejudice, beroemde roman, eerste druk 1813. Ook bekend als TV-serie en bioscoopfilm.

Door: Arie de Zwart

Begonnen wordt weer met een stukje oude geschiedenis van Maarssenbroek.

Oudere geschiedenis

Bij opgravingen door de Archeologische Werkgroep in het voorjaar van 1973 werd onder meer een heel oude haardplaats gevonden. De kans is groot dat hier ruim 900 jaar geleden, rond 1100, een huis heeft gestaan. Dat is betrekkelijk kort na de aanvang van de ontginning ter plaatse. Later stond er een boerderij waar van 1680 tot 1750 in een verbouwde schuur een R.K. schuilhoek gevestigd is geweest. ¹⁾

In 1935 schreef de toenmalige Maarssense pastoor A.E. Rientjes: “’t Is wel bekend, dat vroeger de Katholieken dan eens hier en dan eens daar in het gerecht Maarssen of Maarssenbroek samenkwamen om de H. Mis bij te wonen. Het eerste vaste verblijf dat als kerkhuis kon gelden was een schuur of stallinge in Maarssenbroek”. Deze plaats was gelegen daar waar, vóór de aanleg van het kanaal

rond 1890, de Zijlweg ²⁾ de Maarssenbroeksedijk bereikte. En dat is in de huidige situatie naar schatting 15 á 20 meter nadat men komend van de Safariweg Kamelenspoor is ingereden. Tot zover het stukje oudere geschiedenis.

De naamgeving van de wijken

Ten aanzien hiervan bestond in het begin van de 70-er jaren kritiek. Het gebruik van beeldtaal (b.v. een bloem voor Bloemstede) was vanaf het begin geaccepteerd. De bezwaren, wat de naamgeving betreft, richtten zich tegen het eenvormige achtervoegsel “stede” en tegen een aantal namen die als minder welluidend ervaren werden. Bijvoorbeeld Aapstede of Neushoornstede. In de zomer van 1973 ontstond in de gemeenteraad overeenstemming over een nieuw voorstel dat aan genoemde bezwaren tegemoet kwam (zie afbeelding 2).

Het is interessant om te zien welke bijzondere ordening de indeling en naamgeving van de woon-

heeft met de ligging naast de vroegere eendenkooi, sinds lang is dit het meest boomrijke gebied van Maarssenbroek.

Als we op de Verbindingsweg de eerste zijweg aan de rechterkant, de Safariweg, volgen dan zien we de naam van de woonwijken die dicht bij de

Op de foto v.l.n.r. de heer Zöllner, toenmalig voorzitter van de woningbouwvereniging "Goed Wonen", gedeputeerde Van der Sluis, burgemeester Waverijn en wethouder Waage.

spoorweg gelegen zijn, eindigen op spoor. Een latere wijziging in dit gebied is de weglating van de wijken Marterspoor en Tijgerspoor. Waarschijnlijk is dit gebeurd om een evenwichtiger verdeling te krijgen in de grootte van de wijken van Maarssenbroek.

De tweede afslag naar rechts op de Verbindingsweg brengt ons naar het grote gebied van de wijken met vogelnamen. De Vogelweg leidt naar de ingang van deze wijken. Het is een aardige vondst van de naamgevers geweest om hier de namen

- *Het is interessant om te zien welke*
- *bijzondere ordening de indeling en*
- *naamgeving van de woonwijken heeft*

te laten eindigen op het woord kamp, gezien de ligging van deze wijken in het eeuwenoude meest landelijke gedeelte van het boereengebied. Kamp³⁾ in de betekenis van een kamp land, een kamp weiland, een kamp hooi.

Bloemstede

Half september 1973 werden elementen geplaatst voor de eerste woningen in Bloemstede. Ongeveer drie weken later werd al het hoogste punt bereikt. Dit gebeurde door het plaatsen met een kraan van een zes ton zwaar topelement door burgemeester Waverijn. In zijn toespraak zei de bouwburgemeester dat het bij de uitvoering van een plan

als Maarssenbroek de stuwkracht is, die de vaart bepaalt. Daarvan gaf hij zelf duidelijk blijk door schriftelijk te laten vastleggen dat de eerste woningen op 21 december 1973 gereed zouden zijn. Hiervoor werd de helm gebruikt, die de burgemeester bij zijn werkzaamheden als kraanmachinist had gedragen (zie afbeelding 4).

De Utrechtse wethouder van volkshuisvesting, mr. A.J. Bransen, toonde zich verheugd over de snelle voortgang. Het nieuwe Maarssenbroek was mede bestemd voor Utrechtse woningzoekenden. Volgens planning werd precies op 21 december 1973 de eerste woning opgeleverd. De opening daarvan gebeurde door gedeputeerde Van der Sluis in aanwezigheid van vrijwel het gehele gemeentebestuur en vele anderen die bij de ontwikkeling van Maarssenbroek betrokken waren. ●

Noten

1. De reformatie in Maarssen kwam pas in het begin van de 17e eeuw tot stand. Daarbij raakte de r.k.-gemeenschap het kerkgebouw aan de Kerkweg kwijt en mocht men in het openbaar niet meer samenkomen. Pas in 1680 lukte het om in het overwegend rooms katholieke Maarssenbroek geregeld in een schuilkerk bijeen te komen. Na 1750 werd de kerk bij Berenstein gevestigd (bij de huidige r.k.-begraafplaats) tot 1885.
2. Van de (vroegere) Zijlweg aan de noordwest zijde van de huidige wijk "de Reizende man" bestaat nog een gedeelte. In de volksmond kreeg de weg de naam Kerkpad. De weg is genoemd naar een eigenaar, Van Zijl, van de vroegere herberg "de Reizende man".
3. Het woord "kamp" heeft een reeks van betekenissen (zie de Grote Van Dale). Bij de naamgeving van de wijken is het ongetwijfeld in de hier boven aangegeven betekenis gebruikt.

Bronnen

- Periodiek Hist. Kring Maarssen: jg. 37, nr. 3, blz. 65 en 66.
 Kijk op Maarssen: jg. 3, nr. 3, jg. 3, nr. 4 en jg. 4, nr. 2.
 Overleg met Henk Blaauw.
 Foto's: Jan J. van Dijk.

Rouwboarden in de hervormde kerk van Maarssen Deel 7

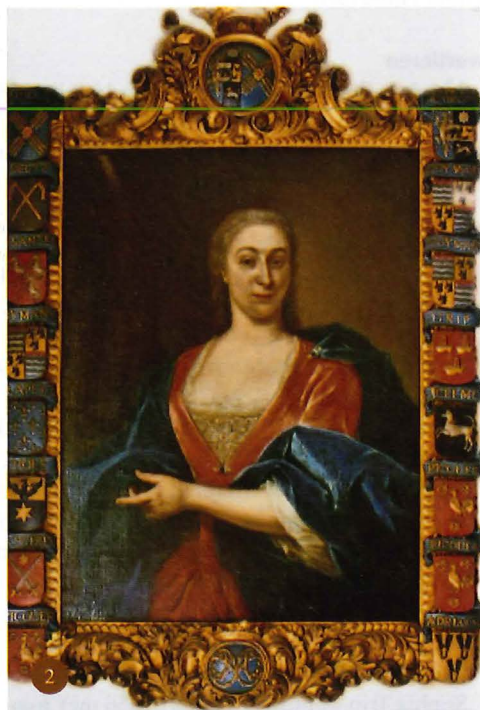
Door: Rutger de Graaf

Rouwboard in de hervormde kerk

Rouwboard 6

Dit bord is ter herinnering aan **Sophia Maria Agatha van der Meulen**, geboren 16 december 1705 te Utrecht, overleden 25 januari 1793, dochter van Willem van der Meulen en Sophia Huydecoper, tweede echtgenote van Jan Huydecoper, zoon van Jan Elias Huydecoper en Agatha Hasselaer. Bordhoogte is 193 cm en de breedte 141 cm. Het rouwboard wordt omlijst door een zwart geschilderde lijst, in de vorm van een aedicula, met een segmentvormig fronton, waaronder een architraaf die door twee pilasters wordt gesteund. De omlijsting is vrij strak zonder verdere versieringsdetails in reliëf. Het paneel zelf heeft een zwart fond waarop centraal het wapen (alliantiewapen

Schilderij aanwezig op Goudestein

van Huydecoper - van der Meulen).

Boven het wapen staat met vergulde letters: OBIIT A° MDCCXCIII. Eronder: XXV JAN. Links staan de kwartieren van vaderszijde: 2. van der Meulen – 4. Deutz – 6. Van Santen – 8. Coijmans – 10. Mallapert – 12. Schoef – 14. Van Rechteren – 16. de Picquer, rechts van moederszijde: 3. Wieringe Gez Huydecoper – 5. Coijmans – 7. Coijmans – 9. Trip – 11. Geeme – 13. de Picquer – 15. de Picquer – 17. Adriaensz.

Het schilderwerk is ca. 1970 gerestaureerd door leerlingen van de Schildersvakschool te Utrecht. In 1997 door Dirk Schellaars uit Beesd opnieuw gerestaureerd.

Hoofdwapen

1. **Sophia Maria Agatha van der Meulen**, geboren ca.1705 te Utrecht, overleden 25 januari 1793, dochter van Willem van der Meulen en Sophia Huydecoper, gehuwd 30 juni 1733 met **Joan Huydecoper**, geboren 11 maart 1693, overleden 2 april 1752, bijgezet in de grafkelder in de kerk te Maarssen, zoon van Jan Elias Huydecoper en Agatha Hasselaer.

Kwartieren

2. **Meulen, Willem van der**, geboren 16 juli 1658 te Utrecht, overleden 9 november 1739 te Utrecht, zoon van Willem van der Meulen en Constantia Deutz, gehuwd 2 november 1701 te Amsterdam met
3. **Huydecoper, Sophia**, geboren 31 oktober 1662 te Amsterdam, overleden 8 oktober 1742 te Utrecht, dochter van Joan Huydecoper en Sophia Coymans.
4. **Deutz, Constantia**, geboren 5 november 1629 te Amsterdam, overleden 23 april 1670 te Utrecht, doctcr van Johan Deutz en Elisabeth Coymans, gehuwd 6 februari 1655 te Utrecht met Willem van der Meulen, geboren 24 februari 1631 te Utrecht, overleden 25 augustus 1690 te Utrecht, zoon van Andries van der Meulen en Machteld Catharina van Santen.
5. **Coymans, Sophia**, gedoopt 15 januari 1636 in de Nieuwe kerk te Amsterdam, overleden 22 februari 1714, dochter van Joan Coymans en Sophia Trip, gehuwd 12 maart 1656 met Joan Huydecoper, geboren 21 februari 1625, overleden 1 december 1704, zoon van Joan Huydecoper en Maria Coymans.
6. **Santen, Catharina Machteld van**, geboren 14 december 1600 te 's-Gravenhage, overleden 15 december 1677 te Utrecht, begraven 23 december 1677 in de Buurkerk te Utrecht, dochter van Willem Fransz. Duyst van Santen en Catharina de Rechtere, gehuwd 28 september 1627 te Delft met Andries van der Meulen, geboren 14 januari 1591 te Bremen, overleden 16 juni 1654 te Utrecht.
7. **Coymans, Maria**, geboren 9 november 1603, overleden 27 maart 1647, dochter van Balthasar Coymans en Isabeau de Pickere, gehuwd 9 juli 1624 met Joan Huydecoper, geboren ca.1599, overleden 26 oktober 1661 te Amsterdam, zoon van Jan Jacobsz. Bal alias Huydeco-

per en Lijsbeth Gerritsdr. van Gemen.

8. **Coymans, Elisabeth**, geboren 30 januari 1595 te Amsterdam, overleden 22 februari 1653 te Amsterdam, dochter van Balthasar Coymans en Isabeau de Pickere, gehuwd 14 oktober 1614 te Amsterdam met Johan Deutz, geboren 24 december 1581 te Keulen, overleden 9 september 1638 te Amsterdam, zoon van Johan Deutz en Agnes Schoef.
9. **Trip, Sophia**, geboren 9 februari 1615, overleden 26 augustus 1679, dochter van Elias Trip en Alithea Adriaensdr., gehuwd 22 oktober 1643 met Joan Coymans, geboren 12 juli 1601, overleden 6 oktober 1657 te Velzen, zoon van Balthasar Coymans en Maria Trip.
10. **Malapart, Susanna de**, geboren 12 mei 1566 te Antwerpen, begraven 17 augustus 1625 in de Buurkerk te Utrecht, dochter van Nicolaas de Malapart en Josina Kethele, gehuwd 16 oktober 1583 met Andries van der Meulen, geboren ca.1549 te Antwerpen, begraven 2 oktober 1611 in de Buurkerk te Utrecht.
11. **Gemen, Lijsbeth Gerritsdr. van**, geboren ca.1566 te Deventer, overleden 27 september 1652 te Amsterdam, gehuwd 2 mei 1596 met Jan Jacobsz Bal Huydecoper, geboren ca.1541, overleden 26 april 1624, zoon van Jacob Andriesz. Bal en Machteld Geurtsdr. van Beuningen.
12. **Schoeff, Agnes**, geboren ca.1555, overleden 9 mei 1612 te Keulen, dochter van Ludwig Schoeff en Catharina Funichterdorff, gehuwd te Keulen met Johan Deutz, geboren 14 januari 1546 te Keulen, overleden 17 oktober 1623 te Keulen, zoon van Johann Deutz en Anna van Arensberg.
13. **Pickere, Isabeau de**, geboren 15 augustus 1566 te Antwerpen, overleden 8 oktober 1624 te Amsterdam, dochter van Joseph de Pickere en Maria Pruyn, gehuwd 27 juli 1588 te Antwerpen met Balthasar Coymans, geboren 5 januari 1555 te Antwerpen, overleden 10 februari 1634 te Amsterdam, zoon van Jeronimus Coymans en Constantia Spinelli.
14. **Rechteren, Catharina van**, dochter van Coenraad van Rechteren en Elisabeth van Wemmelen gehuwd 7 november 1599 te 's-Gravenhage met Willem Fransz. Duyst van Santen, overleden ca.1610.
15. **Pickere, Isabeau de**, geboren 15 augustus

1566 te Antwerpen, overleden 8 oktober 1624 te Amsterdam, dochter van Joseph de Pickere en Maria Pruyne, gehuwd 27 juli 1588 te Antwerpen met Balthasar Coymans, geboren 5 januari 1555 te Antwerpen, overleden 10 februari 1634 te Amsterdam, zoon van Jeronimus Coymans en Constantia Spinelli.

16. **Pickere, Isabeau de**, geboren 15 augustus 1566 te Antwerpen, overleden 8 oktober 1624 te Amsterdam, dochter van Joseph de Pickere en Maria Pruyne, gehuwd 27 juli 1588 te Antwerpen met Balthasar Coymans, geboren 5 januari 1555 te Antwerpen, overleden 10 februari 1634 te Amsterdam, zoon van Jeronimus Coymans en Constantia Spinelli.
17. **Adriaensdr., Alithea**, geboren ca.1589 te Dordrecht, overleden 28 juli 1656 te Amsterdam, dochter van Adriaen Jansz. en Sophia Heymans, gehuwd 8 mei 1611 te Dordrecht

met Elias Trip, geboren ca.1570 te Zaltbommel, overleden 5 januari 1636 te Amsterdam, zoon van Jacob Trip en Jacoba Eliasdr. de Cock,

P.S. De vetgedrukte namen worden op het bord vermeld met hun familiewapen.

Kinderen uit haar huwelijk met Joan Huydecoper zijn:

1. **Jan Elias Huydecoper**, geboren 8 januari 1735 te Utrecht, overleden 17 februari 1808 te Amsterdam.
2. **Sophia Huydecoper**, geboren (datum onbekend)
3. **Joan Huydecoper**, levenloos geboren oktober 1766.
4. **Willem Huydecoper**, geboren 8 februari 1744 te Amsterdam, overleden 12 april 1815 te Maartensdijk. ●

Door: Jan J. van Dijk

Afbraak woningen Nassaustraat bij RK-scholen

In het vorige fotoarchief heeft u kunnen lezen over het terrein van Raadhoven en de korpszaal van het Leger des Heils aan de Diependaalsedijk. Nu steken we over naar de andere kant van de Kaatsbaan, naar het rijtje woningen vanaf de Kaatsbaan tot aan de Witte Steeg. Achter deze woningen was een groot schoolplein voor de Rooms-Katholieke meisjes- en jongensschool. Zoals ik me heb laten vertellen was er tot in de jaren vijftig een grote afscheidingsmuur waardoor de jongens op het schoolplein geen direct contact hadden met de meisjes. De zusters van het 'Mariagesticht' (nu Nonnerie Langegracht 51) bouwden eerder in de tuin twee scholen. De tuin strekte zich uit tot aan de woningen in de Nassaustraat. De zusters gaven onderwijs op de lagere meisjesschool tot rond 1959. De meisjes en de kleuters hadden hun ingang tot de meisjesschool via het steegje in de Kaatsbaan waar, toen aan de linkerkant, Weerden

een kruidenierswinkel had en aan de rechterkant het sigarenmagazijn Van Tricht was, daar waar nu mevrouw Pleun Ros op haar leeftijd nog altijd rookartikelen en staatsloten verkoopt.

Klooster wordt restaurant

Begin 1970 was het Gé van Schaik die het voormalig klooster/gesticht kocht, nadat het jaren had leeg gestaan. Hij begon er hotel-restaurant 'De Nonnerie'. Van Schaik, zelf een artistiek man, had eerder een HEMA-vestiging aan de Parkweg. Van Schaik voorzag het interieur en de balken van het voormalige klooster van de mooiste teksten en spreken en liet aan de achterzijde een feestzaal bouwen. Nog voor de parkeerplaats was gerealiseerd spande Gé van Schaik al een prikkeldraadje tussen de gemetselde pilaren voor zijn nieuwe toekomstige uitrit (zie afbeelding 2). Tussen de huizenrij, die in 1977 onder de slopershamer viel, was een grote poortdeur. De jongens gingen hierdoor naar de jongensschool (zie afbeelding 4).

Zicht vanaf de achterkant van de Nonnerie op de nog aan te leggen parkeerplaats, nu Nassauplein

De Nassastraat met uiterst rechts de winkel van Versteeg

De huizenrij aan de Nassaustraat die in 1977 gesloopt is

De Nassaustraat met uiterst rechts de winkel van Versteeg

In de muren aan beide zijden van de poort aan de Nassaustraat (of Achterstraat zoals de Nassaustraat vroeger heette) zaten veel griffelutholingen. Waarschijnlijk hebben veel leerlingen lang moeten wachten tot ze de school in mochten. Om zich in de tijd tot de poortdeur van het slot af ging niet te vervelen, hebben zij in de muren aan beide zijden holtes gemaakt, met hun griffels. Die holtes kreeg je door met je griffel op de muur te slijpen. Met griffels konden de leerlingen in vroeger tijden op hun leien schrijven.

Naast de poort rechts woonde mevrouw Broeke (moeder van het latere raadslid en wethouder Gerard Broek, KVP /M'2000). Links van de poort woonde de familie Van Tricht, daarna de familie Van Rooijen. Van Rooijen had een kolenhandel aan de Gageldijk, hij ging na zijn pensionering in de Nassaustraat wonen. Verder op het rijtje zat

ook melkhandelaar Brouwer, die er zijn winkel en spoelhok had. Nog iets verder was drankenhandel Van Zoolingen, waar het woord AMSTEL op het dak was aangebracht met dakpannen in een andere kleur. Het terrein, dat zich uitstrekte tot aan de Langegracht, was een groot opslagterrein voor bier en limonades van café Ome Klaas. Bij de ingang van de drankenhandel heeft niet al te lang een viszaak gezeten. Meer in de richting van de huidige Aldi was de Witte Buurt met een doorgang van de Stokmanssteeg naar de Langegracht. Natuurlijk kunnen we, aan de andere kant op de hoek van de Kaatsbaan, de elektrozaak en lampenhandel Versteeg niet vergeten, tegenwoordig de verlichtingszaak van Jaap Huussen. Op dat stukje Nassaustraat moesten huizen wijken voor winkels beneden en woningen voor ouderen boven (zie afbeeldingen 3 en 5). ●

Iets over de situatie in Nederland en Europa rond 1655

Door: Arie de Zwart

Uit het artikel in het voorgaande periodiek, over de reis van Huydecoper in 1655, bleek dat bij het zenden van de deputatie naar Brandenburg de politieke betekenis ervan voorop stond. Er stonden over en weer flinke belangen op het spel. Hoe was de situatie nationaal en internationaal gezien? Het is binnen de opzet van ons periodiek niet de bedoeling daar veel aandacht aan te besteden. Maar het lijkt wel aardig onder meer een authentieke bron kort aan het woord te laten. Vooraf iets over de Gouden Eeuw. Als deze ter sprake komt, ligt het voor de hand dat gedacht wordt aan een goede, prettige, in cultureel en financieel opzicht rijke tijd zonder oorlog. Gemakkelijk

: Niet iedereen profiteerde
: van de Gouden Eeuw

wordt voorbij gegaan aan het feit dat niet iedereen van de Gouden Eeuw profiteerde. Voor de gehele bevolking gold dat op gezette tijden besmettelijke ziektes voor paniek zorgden. Alleen al in 1655 stierven rond de 13.000 mensen ten gevolge van de pest. Vervolgens waren er de vaak grote spanningen tussen landen in Europa. De Nederlanden sloten in 1648 vrede met Spanje na 80 jaar oorlog. De eerste twee Engelse oorlogen waren van 1652-1654 en van 1665-1667. Er werd in verband met de belangrijke Oostzeehandel in dat gebied door de vloot slag geleverd door onenigheden met de Denen en dan weer met de Zweden. In 1672 was er het verschrikkelijke rampjaar, met onder meer de vele plunderingen en verwoestingen door het leger van Lodewijk XIV. Verder was de Republiek soms zijdelings of door een bondgenootschap betrokken bij conflicten.

Uit de “Weeckelijke Courante van Europa No. 1” 8 Januarij 1656 gebruiken we enkele voorbeelden van eigentijdse berichtgeving over de toenmalige problemen in Europa.

“Hamborg den 1 Januarij 1656.

*De Wervinghe voor de Swede gaet hier noch dagelijks voort: En van weghen den Koningh van Sweden is met de Engelse Coopliede alhier een accoort gemaect om voor omtrent 150.000 Gulden Laeckenen nae de koninglijke Armee te senden”.
“Spangien, Cadix den 27 Novem: 1655.*

Den Commandeur Gidion de Wilde heeft in zee veroverd en alhier opgebracht een treffeluck Turcks schip, gemonteert met 32 stucke, op hebbende 250 Turken, en bij de 40 Christen Slaven. De Turcken sullen, tot goetmaeking van de Onkosten en voorts tot Prijs van d’Officieren ende ghemeene Maets, verkocht worden. De Christen Slaeven zijn met een Hollants Schip, komende van Venetien, engaande naar Amsterdam, op Eergisteren van hiernae Huis Geseilt. Den Hollantschen Vice Admiraal de Ruiter is teghenwoordigh 10 Oorlogschepen ende 2 Jachten sterck.”

“Duijckercken den 30 Decemb: 1655.

*Beide hier en te Ostende werden door particuliere veel Fregatten, om op d’Engelse te kapen, uitgerust”.
“s Gravenhage den 7 Januarij 1656.*

*Den Heer Vice Admiraal de Ruiter, segtmen van Cadis nae huis ontboden te zijn, nopende de Bedieninge van een hoogher Charge. ¹⁾ De Ambassade na Denemarcken sal aenstaande Maendag voortgaan”.
“Engelant, Schoitlant, & c. Plemuijrn den 22 Decemb: 1655.*

Daer zijn alhier 3 Hollantsche Schepen, voor het quaedt we’er geperst, ²⁾ inghelopen, komende van Nieu Nederlandt; deselve soudan aldaar het Fort Casamirus ende de Fortificatien, die de Sweden aldaer van hun afghenomen hadden, weder vermeetert, ende de geheele Reviere van boven tot beneden van dezelve Natie hebben bevrijt: Ghemelte Schepen brenghen met haer den aldaer ghewesen Sweetschen Commandant”. ●

Noten

1. Om een belangrijkere zaak te dienen. 2. Door het slechte weer genoodzaakt.

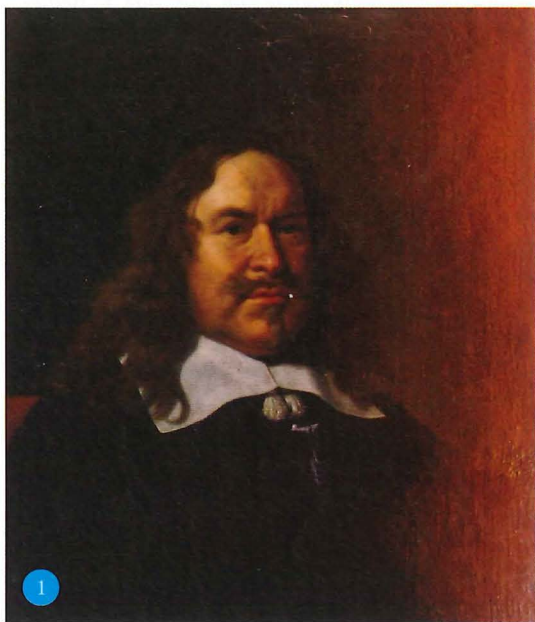
Maarssen rond 1655

Door: Arie de Zwart

Inleiding

Wat was er aan de orde naast het dagelijks leven in die tijd? Naar aanleiding van het stuk, in het vorige periodiek, over Huydecopers reis naar Brandenburg in dat jaar leek het interessant die vraag ten minste enigszins beantwoord te krijgen. Joan Huydecoper (1599-1661), de eigenaar van Goudestein, was vanaf 1641 heer van Maarsseveen (zie afbeelding 1). Een deel van het gerecht Maarssen werd toen afgescheiden en bij een deel van Maarsseveen gevoegd; dat geheel werd Nieuw-Maarsseveen genoemd. Maarssenaren waren jaren later nog verbolgen over het feit dat Huydecoper een stuk van hun dorp had ingepikt. De verhouding van de Maarsseveners met hun bazige heer, de Hollander Huydecoper, was ook niet optimaal.¹⁾ De grenzen tussen beide dorpen werden onder meer gevormd door de Herengracht vervolgens het Zandpad richting Breukelen, de noordkant

Joan Huydecoper (1599-1661), de eigenaar van Goudestein, was vanaf 1641 heer van Maarsseveen

van de toen nog bijna onbebouwde Kaatsbaan en de oostzijde van de huidige Nassaustraat. Er wordt bij het beantwoorden van de hiérvóór gestelde vraag geen onderscheid gemaakt tussen het leven in Maarssen en Nieuw-Maarsseveen. Het gaat om enkele feiten en gebeurtenissen om ons enigszins in die tijd te kunnen verplaatsen. Centraal staat daarbij 1655 toen Huydecoper zijn reis maakte en het hele gezelschap, terugkomend uit Brandenburg, in Goudestein een dag en nacht verbleef.

Enkele feiten en gebeurtenissen in- en rond 1655

Algemeen

Zeker is voor het leven in die jaren medebepalend geweest de onvrijheid van de rooms-katholieken na de reformatie van rond 1600. Ze hadden geen kerkgebouw meer, konden wat hun geloof betreft niet in de openbaarheid treden en ze mochten geen openbare ambten uitoefenen. De Bisschoppelijke hiërarchie was verboden.²⁾ En binnen het protestantisme waren er problemen voor de remonstranten en doopsgezinden. Ook van belang was dat vanaf ca. 1652 de eerste rijke Portugese joden zich in Maarssen en Nieuw-Maarsseveen vestigden. Verder is het goed te bedenken dat de jaren rond 1655 tot de belangrijkste periode van de Gouden Eeuw behoorden. En 1655 valt in het eerste stadhouderloze tijdperk (1650 – 1672).³⁾ Dan nog iets over het weer in die tijd. Het jaar

*Het jaar 1655 viel midden in :
de zogenoemde kleine ijstijd :
(± 1430 -± 1860) :*

1655 viel midden in de zogenoemde kleine ijstijd (± 1430 -±1860). Deze betrekkelijk koude periode bereikte zijn dieptepunt kort voor 1600. Toen volgde een stijgende lijn totdat in de jaren veertig van de 17e eeuw min of meer normale temperaturen werden bereikt. Rond 1650 volgde een nieuwe achteruitgang. In de jaren zeventig nam het aantal extremen toe met relatief veel warme zomers en koude winters, culminerend in de extreme winter van 1684 en de barre jaren negentig. In de zomer

van 1674 vond de stormramp plaats met de Domkerk in Utrecht.⁴⁾

Bijzonderheden in Maarssen en Nieuw-Maarsseveen

Er was in 1655 een bijzonder conflict. Het ontstond op 29 mei. Schout Van Dulcken en schepenen van Maarssen hadden aan vader en zoon Le Gallois goedkeuring gegeven om een Franse school te vestigen. De kerkenraad, van wat nu de Nederlandse Hervormde Kerk is, onder leiding van ds. Hondius, stond op z'n achterste benen.⁵⁾ De raad beheerde de naast de kerk gelegen dorpschool en was bovendien gewend een heel invloedrijke rol te spelen bij de belangrijke beslissingen in het Gerecht. Een fikse ruzie ontstond, waarmee blijkbaar een groot deel van de bevolking zich bemoeide. Het waren vooral de welgestelden die, voor een bredere scholing van hun kinderen, de stichting van de Franse school steunden. Om het conflict (het lasteren, liegen en schelden) enigszins

van Huydecoper met de rijke Portugezen zullen mogelijk aan dit laatste niet vreemd zijn geweest. De Kaatsbaan was in die tijd een bijna onbebouwde verbindingsweg tussen de Vechtbrug en de Diependaalsedijk (zie afbeeldingen 2 en 3a en 3b). Wat nu Nassaustraat is, heette in die tijd, vanaf de kruising met de toenmalige Schoutensteeg, ook Diependaalsedijk. Het andere gedeelte richting Sluishuisje komt in de stukken voor als "Maarsseveensedijk".

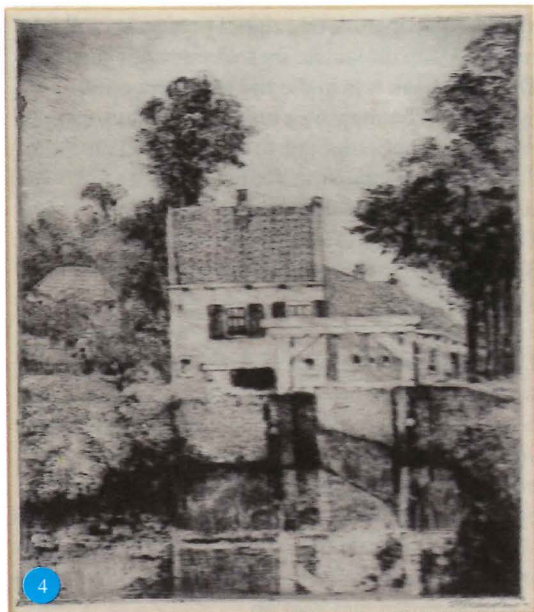
De dorpen Maarssen en Nieuw-Maarsseveen waren, overdag voor een groot gedeelte een lustoord, maar 's avonds en 's nachts moest men heel voorzichtig zijn om niet van de weg te raken door het ontbreken van een goede straatverlichting. De enigszins effectieve verlichting moest nog zo'n 120 jaar wachten tot de invoering van de olielantaarns (raap- en lijnolie). Eerdere pogingen met kaarslantaarns leverden niet veel op. Voor, tijdens en na Huydecopers reis werd er in

*De Gouden Eeuw werd tastbaar in Maarssen en Maarsseveen; :
er kwamen op verschillende plaatsen grote buitenhuizen :*

te beperken ging de kerkenraad, onder bepaalde voorwaarden, schoorvoetend akkoord met de komst van de school. Daarmee werd de rust in de dorpsgemeenschap enigermate hersteld. Dit is een voorbeeld van spanningen die er in die jaren wel waren tussen het gerecht en de kerkenraad. Het geschetste conflict ontstond eind mei 1655 omstreeks de tijd van Huydecopers terugreis van zijn Brandenburgse missie en het zal ongetwijfeld in beide gerechten een rol hebben gespeeld.

Een geheel ander conflict in die tijd had te maken met de komst van de Portugese joden.⁶⁾ De kerkenraad had het moeilijk met de synagogediens-ten die in een huis op de Breedstraat werden gehouden. De Maarssense schout kreeg de opdracht de bijeenkomsten te verbieden, waarop deze toen werden verplaatst naar het huis De Boomgaard aan de Herengracht. Officieel was het gerecht Maarsseveen het ook niet eens met de joodse gebruiken, maar in werkelijkheid werd er niet of nauwelijks tegen opgetreden. De zakelijke relaties

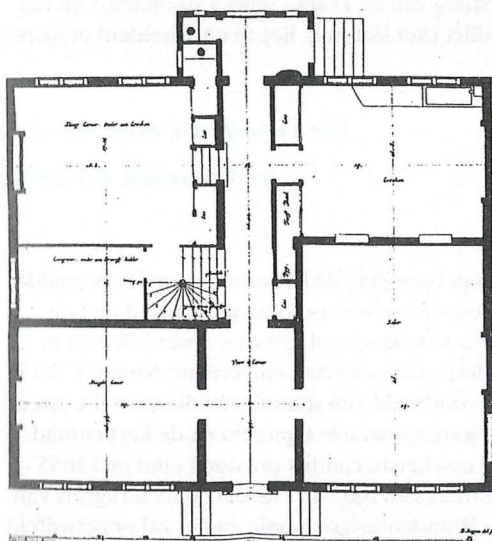
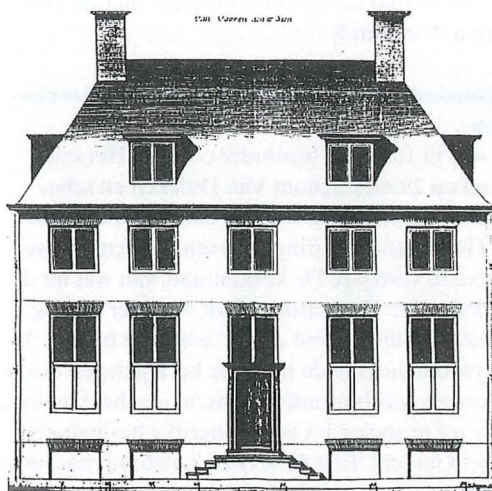
Maarsseveen onder meer druk gepraat en onderhandeld over het bouwen van een huis boven de Maarsseveense sluis. Dit wordt duidelijk uit twee bijzondere bijdragen over de bouw van het Sluishuisje (zie afbeelding 4) in de afleveringen 1 en 3 van de 14e jaargang van het periodiek, verzorgd door mevrouw Nolda Hogenhout. De nu in het kort volgende gegevens komen uit die bijdragen. "Besteck van een huys te maecken op de Maarsseveensesluys volgens de grondtekeninckdaer van sijnde ende dat met alle de matterjallen (materialen) niet uytgesonder". Het bestek is van 9 juni 1655. Het geheel werd daarna verder besproken en dat leidde tot een verklaring van de bouwer dat als er binnen zes jaar door een bouwfout schade zou optreden hij die zou vergoeden. "Verbindende daarvoor mijn persoon ende goederen. Ten oirconde ondertekent 't Utrecht den 29e Aug. 1655, Gijsbert Thonissen van Viane". Het besluit om tol te heffen werd genomen op 28 september 1655. En op de daaropvolgende zondag door de schout in de kerk afgekondigd.

In 1655 pachtte Aelbert Goyers de sluis voor een jaar, de pachtsom bedroeg f211,--. De gebruikers van de sluis voeren in die tijd met turfschouwen of schuiten met modder, mest, aarde, puin of andere vracht van en naar de Vecht. De originele archiefstukken zeggen niets over de redenen het huis te bouwen boven de sluisdeuren (de westelijke). Maar Maarssen kreeg er in 1655 een bijzonder bouwwerk bij. En gelukkig bestaat dit monument nog steeds. De sluis is nog in gebruik geweest tot na de Tweede Wereldoorlog.

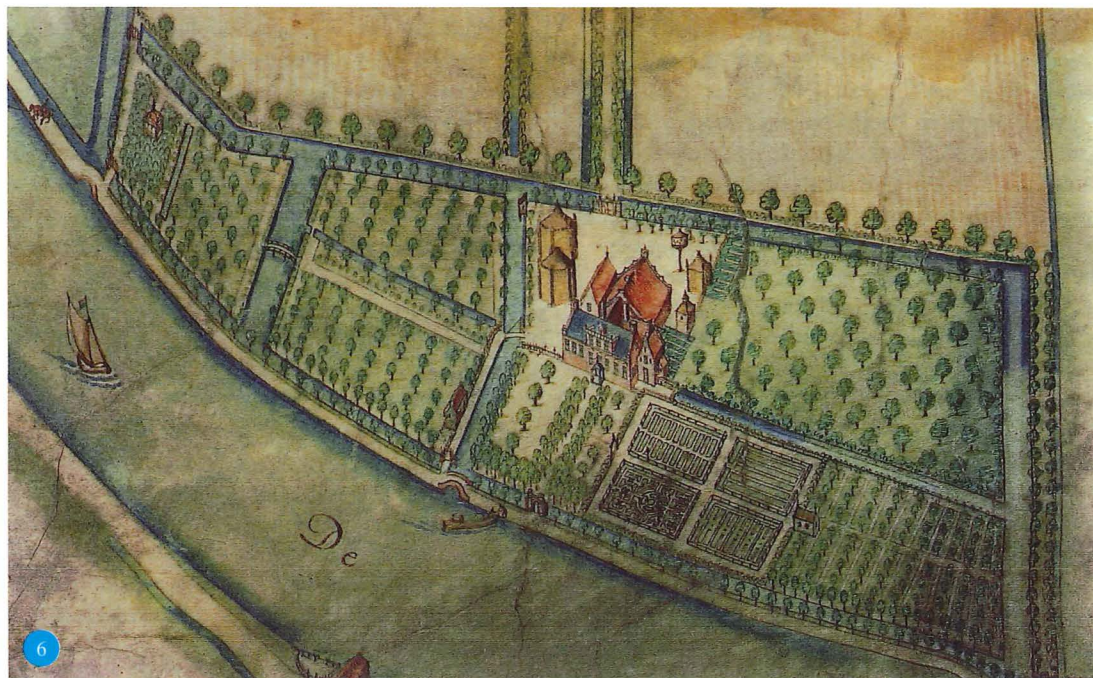
In 1654 kocht Raymond de Smeth het oorspronkelijke Gansenhoef (zie afbeelding 5), het toen boerderij-achtige huis, van Geertruid Jansdochter Huydecoper (zuster van Joan Huydecoper I) en haar echtgenoot Jacob Lucas Rotgans. Zij lieten een herenkamer aanbouwen en gebruikten het geheel als buitenverblijf. De Smeth liet in 1655 een nieuw Gansenhoef bouwen naar ontwerp van de bekende architect Vingboons.⁷⁾ De nieuwbouwactiviteit in het jaar van Huydecopers reis, onder meer resulterend in het Sluishuisje en het buitenhuis Gansenhoef, siert Maarssen nog.

De Gouden Eeuw werd tastbaar in Maarssen en Maarsseveen; er kwamen op verschillende plaatsen grote buitenhuizen. En het gebied tussen

Voorgevel en plattegrond van Gansenhoef, aan de Vecht in Maarsseveen, 1655

de Kaatsbaan en Gansenhoef aan het Zandpad werd een bijna aan-een-gesloten fraai parkachtig buitenplaatsengebied, naar plannen van Joan Huydecoper tussen 1630 en 1660 gerealiseerd.

Ongeveer halverwege die periode ontstond een onverkijkelijke onenigheid tussen hem en de ingelanden van Maarsseveen, die de toch al stroeve verhouding van de heer van Maarsseveen met zijn “onderdanen” niet ten goede kwam. De plaats van de te bouwen Maarsseveense poldermolen, waarbij de ingelanden zeer tegen de zin van de heer van Maarsseveen kozen voor de Zogweteringlaan, leidde tot een vele jaren durende verstoorde relatie tussen beide partijen. Wat Huydecoper ook deed, de ingelanden kozen voor een eigen oplossing. Toen in 1685 de molen ongeveer 500 meter oostelijker geplaatst werd ⁸⁾ en Joan Huydecoper II (1625-1704) het oorspronkelijke molenerf voor een goede prijs wilde kopen, gingen de toenmalige ingelanden daar niet op in. Waarschijnlijk waren de herinnering aan het conflict en het in noot 1 beschrevene hierbij niet onbelangrijk. De wat moeizame verhouding speelde niet alleen in de molenkwestie een rol.

Pas de derde generatie Huydecoper van Maarsseveen lukte het een betere verhouding met de inwoners van de heerlijkheid te krijgen, vanaf het begin van de 18e eeuw. Het molenconflict heeft rond 1655 zeker in bepaalde mate het leven in Maarsseveen medebepaald.

Bijzonder is het verder nog te vermelden dat in de zomermaanden vaak belangrijke gasten vooral uit de kunstwereld werden ontvangen in Goudstein (zie afbeelding 6). Politieke kwesties bleven daarbij niet altijd onbesproken. Onder meer de prinsgezinde Constantijn Huygens logeerde er een aantal dagen. ⁹⁾ Ongetwijfeld zal hij van de gelegenheid gebruik gemaakt hebben om over het in zijn ogen onwenselijke stadhouderloze tijdperk met zijn gezaghebbende staatsgezinde Amsterdamse gastheer te spreken. De gasten troffen het, naast de prima ontvangst was Goudstein voor de mogelijkheden van die tijd goed bereikbaar, vooral sinds het ca.1625 landelijk het trekschuitennet steeds verfijnder en verbeterd werd.

Heel aardige bijzonderheden over gebeurtenissen in Maarssen rond 1655 staan in de goed gefundeerde serie artikelen van Henny van Elk over schout Van Dulcken. Het optreden van de laatste leidde nogal eens tot conflicten. Op aandringen van de kerkenraad verzocht schout Van Dulcken in 1653 de Staten de zogenaamde Bacchusfeesten in Maarssen te verbieden. De feesten voortgekomen uit de processie-achtige ommegangen van voor de Reformatie, waren de kerkenraad een

doorn in het oog. Aan beide zijden van de Vecht werden kramen opgezet zowel in Maarssen als Nieuw-Maarsseveen. Dat gebeurde op zondag, waarbij allerlei te koop werd aangeboden. De kritiek gold zeker ook “danserijen”, wulpheden, dronkenschap en de ontuchtigheden, vloecken en swerenschrasserijen met messen ende vechterijen, sottenklap ende alderhande idelheden, ja grote insolentien (onbeschaamdheden) ende ongeschicktenheden daarop volgende”.¹⁰⁾ De Staten vonden dat de feesten verboden moesten worden. Kennelijk lukte dat niet, want het verzoek van de kerkenraad werd in 1658, 1664 en 1665 herhaald. De wat eigengereide schout Van Dulcken botste nogal eens en niet alleen met de leden van de kerkenraad (Franse School). In 1656 had de wolverter Theodorus Hodschon een conflict met hem. Van Dulcken verbood de verver op zondag te werken, hoewel er een vergunning was, indien nodig, soms op die dag te mogen werken.

Omdat de schout weer eens zijn boekje te buiten was gegaan, werd hij door de Staten tot de orde geroepen. Theodorus Hodschon was kennelijk een gerespecteerd man, want in 1679 werd hij ouderling. De wolverterij heeft zich mogelijk aan de Binnenweg bevonden. Uit de lijst van huiseigenaren, die in 1681 door het Maarssense Gerecht werd opgesteld, lijkt op te maken dat zijn weduwe naast Hazenburg heeft gewoond. Schout Van Dulcken liet graag zijn gezag gelden onder meer bij het modderen en het vissen in de Vecht.¹¹⁾ Modderen gebeurde door met een baggerbeugel modder van de Vechtbodem te halen en in een schouw of baggerschuit te storten (zie afbeelding 7).

*Modderen gebeurde door met een baggerbeugel
modder van de Vechtbodem te halen en in een
schouw of baggerschuit te storten.*

7 Het Dorp ZUYLEN; en daer neven het w land-
huis van Juffr. du Pon.

Le Village de ZUYLEN prè la maison de
Mademoiselle du Pon.

De modder was welkom. Na droging ontstond een vruchtbare en gemakkelijk te bewerken teelaarde. Een keer gebruikte de schout tegen een modderaar ongemotiveerd veel geweld, waardoor hij door de Staten tot f 250,- boete werd veroordeeld. In 1654 en 1657 nam hij schouwen met modder in beslag. En bij de laatste keer ging hij zijn boekje weer eens te buiten. De modderaar Aert Claesz bleek over de juiste vergunning te beschikken. Dan maar wraak proberen te nemen op dezelfde Aert toen deze enkele weken later aan het vissen was in de Vecht. Maar in ieder geval voor het Maarssense deel van de Vecht gold dat “van allen ouden tijden onverpacht ende voor den inwoonders aldaar om met gepermitteerde netten te mogen vissen vrij gebleven is”.

Geëindigd wordt met het volgende besluit dat schout Peter van Dulcken en de schepenen namen op 6 februari 1655. Het geeft nog een aardig inkijkje in het Maarssense leven van het jaar dat Huydecoper zijn reis naar Brandenburg maakte.¹²⁾ “Omme voor te comen alle ongeluck van brant ende andere onheijlen van de peerden die door den dorpelangen ’t santpad aldaer zijn rijdende, de dacken van de huijsen aldaer zijn stroijdaccken die door de voncken soudon comen te raecten” werd het raadzaam geacht de “cuijpers aen te seggen dat zijluiden dselve haere tonnen voorts

aen vuren in ofte onder schoorstenen van haere huijsingen bevonden mochte worden”. Voor alle zekerheid werd dezelfde dag besloten “dat men tot coste van de gemeijnte sal copen drie haeckens, drie leren haecken ende dertich brantemmers”.

Nawoord

Ongetwijfeld zal uitgebreid archiefonderzoek nog meer gegevens opleveren over de genoemde tijd. Maar de afsplitsing van Nieuw-Maarsseveen, de molenkwestie, de komst van de Portugese joden, de Franse School, het eigengereide wat zwakke optreden van schout Van Dulcken, de explosieve uitbreiding met buitenhuizen, de bouw van het

*Huydecoper liet geen :
ingeslapen, gezapige gemeen- :
schap achter tijdens zijn reis :*

Sluishuisje en Gansenhoef, de Bacchusfeesten geven ons toch een indruk van gebeurtenissen, veranderingen en opschudding daarover. Huydecoper liet geen ingeslapen, gezapige gemeenschap achter tijdens zijn reis. ●

Noten

1. De provincie Utrecht en de overige gewesten konden het niet altijd zo goed vinden met het rijke en overheersende Holland.
2. Pas in 1680 (ver buiten het centrum van Maarssen) lukte het bij een boerderij in het Gerecht Maarssenbroek een ruimte als kerkgebouw in te richten. De hiërarchie werd in 1853 hersteld. Zie voor meer gegevens onder meer periodiek Hist.Kring Maarssen jaargang 37 nr.3 en 4, verder “Een Eeuw Heilig Hart Parochie Maarssen”, J. van Veldhuizen en de bijdrage in dit periodiek over Maarssenbroek.
3. Na Willem van Oranje tot 1584 volgden nog Maurits tot 1625, Frederik Hendrik tot 1647 en Willem II tot 1650. De 80-jarige oorlog was in 1648 voorbij. De regenten wilden het leger inkrimpen. De vroege dood in 1650 van Willem II (24 jaar) kwam hen goed uit. Het daarop volgende stadhouderloze tijdperk duurde tot 1672, toen de Republiek aangevallen werd door Lodewijk XIV, Prins Willem III (zoon van Willem II) werd stadhouder.
4. J. Buisman: Duizend jaar weer, wind en water in de Lage Landen, deel 5, blz.260 en 261.
5. Tot 1654 ds. Jacobus Camerbeeck dan ds. Joh. Hondius tot 1673.

- Verdere gegevens over de school in jaargang 12 nr.3, blz.48 in een artikel van Dick Dekker, mede- oprichter van de Historische Kring en eerste voorzitter van september 1972 tot eind november 1986.
6. Dick Dekker jaargang 12, nr.3, blz.46 en Henny van Elk jaargang 29 nr.1 blz.19.
 7. In 1701 werd Jan Elias Huydecoper eigenaar. Hij was de vierde zoon van Joan Huydecoper II (1625-1704); van 1709-1744 Heer van Maarsseveen. Gansenhoef bleef nog tot 1904 in de familie.
 8. Ongeveer 50 meter landinwaarts ter hoogte van het huidige gemaal aan de Machinekade; de molen van Van Garderen. Zie verder het artikel van Wallie Smits over de molen jaargang 10, nr.4, blz.64.
 9. Zie artikelen van Wallie Smits, jaargang 11 nr.2, blz.28 en Gary Schwartz, jaargang 11, nr.3, blz.42. Ook Huydecopers reis naar Brandenburg had een politieke bedoeling.
 10. Jaargang 29, nr.1, blz.20 van Henny van Elk.
 11. Jaargang 29, nr.1, blz.17 en jaargang 28, nr.4, blz.87.
 12. Overgenomen uit het slotdeel van de drie mooie artikelen die Henny van Elk schreef over schout Peter van Dulcken in het periodiek, jaargang 29, nr. 1, blz. 20.

Bovenstaande foto, helaas in de loop van de jaren behoorlijk beschadigd geraakt, werd rond 1920 gemaakt op de hoek van het Zandpad en de Machinekade. Deze leuke, sepia gekleurde foto, werd aangeleverd door Dick v.d. Wal. Waarvoor hartelijke dank. De afmetingen van de plaat zijn

21,5 x 16,5 cm en hij is op een donkerbruin, kartonnen passe-partout van 36 x 29 cm geplakt. In het boekje, "Maarssen in oude ansichten, deel 1", door Dick Dekker, staat onder nr. 41 een nage-noeg identieke foto. Maar daarop is van het brug-getje niets te zien en er zijn ook helemaal geen

Tot op heden is men voor het huis op deze plaats altijd de naam "Het Zwarte Varken" of het "Wapen van Maarsseveen" blijven gebruiken.

gravure in het in 1719 uitgegeven boek "De zegepralende Vecht", door Andries de Leth, is te zien dat er toen ook een uithangteken aan de gevel was bevestigd, waarop een afbeelding van een zwart everzwijn staat. Zoals bekend is het zwarte varken ook een onderdeel van het familiewapen van de heren Huydecoper van Maarsseveen, die als ambachtsheer over de rechtspraak in Maarsseveen gingen. Het oude gerechtshuis is in 1815 gesloopt en vervangen door nieuwbouw, zeer waarschijnlijk het huis dat we op deze foto zien. Tot op heden is men voor het huis op deze plaats altijd de naam "Het Zwarte Varken" of het "Wapen van Maarsseveen" blijven gebruiken. Op de foto valt heel wat te bekijken. Links van het huis zien we, naast een ontbrekend stukje van de foto, nog net een auto langs de Vecht richting Breukelen rijden. De weg is dan wel verhard maar nog niet geasfalteerd en het passeren van een auto kon toen, zeker zomers, voor grote stofwolken zorgen. Voor het huis, "Het Zwarte Varken", poseert een gezelschap van wel veertien personen. Een zeer gevarieerd gezelschap kunnen we wel zeggen. Waaronder geheel links een slagers- of bakkersknecht met zijn mandfiets en daarna een jongen met een mandje onder zijn arm, kinderen en volwassenen, meisjes en jongens, dames en heren. De rij voor het huis eindigt met een deftig heertje met een strooien hoedje op. De dame, die op de rand van het bruggetje zit, kijkt eens even naar de fotograaf of hij al een beetje opschiet met zijn kiek. Of hoort ze ook bij het gezelschap? Naast haar, rechts van de brugleuning, staat aan de oever van het uitwateringskanaal een heel bijzonder apparaat. Wat zou dat voor raar ding zijn? Is het een waterpomp of een soort hijskraantje? Wie het weet mag het zeggen. Maar ook over de namen van alle personen op deze foto, die zijn nu jammer genoeg nog onbekend, worden we natuurlijk weer graag geïnformeerd.

mensen op afgebeeld, wat deze foto toch echt nog heel wat leuker en interessanter maakt. Omstreeks 1660 werd op deze plaats, naast de buitenplaats "Geesbergen", een herberg met de naam "Het Zwarte Varken" gebouwd, waarin zich ook een gerechtskamer voor Maarsseveen bevond. Op een

Hebt u op- of aanmerkingen naar aanleiding van deze rubriek of misschien zelf een voor publicatie geschikte foto, dan wordt u vriendelijk verzocht dit schriftelijk of telefonisch door te geven aan: J.H. Sagel, Van Lingelaan 85, 3602 PB Maarssen, tel: 561457, e-mail: J.H.Sagel@kpnplanet.nl ●

Inhoudsopgave 2013

Periodiek van Historische Kring Maarssen 40e jaargang 2013

Auteurs:

Barneveld, Tineke	De buitenplaats Groenhoven te Oud-Zuilen	periodiek 1, blz. 9
Bloemendaal, Cees	De Kaatsbaan - deel 20 - deel 21 - deel 22 - deel 23	periodiek 1, blz. 6 periodiek 2, blz. 40 periodiek 3, blz. 68 periodiek 4, blz. 98
Dijk, J.	In en om Tienhoven, deel 3	periodiek 3, blz. 73
Dijk van Jan J.	Uit het fotoarchief van Jan J. van Dijk - deel 8 - deel 9 - deel 10 - deel 11	periodiek 1, blz. 29 periodiek 2, blz. 55 periodiek 3, blz. 81 periodiek 4, blz. 105
Graaf de, Rutger	Rouwborden in de Ned. Hervormde Kerk - deel 3 - deel 4 - deel 5 - deel 6	periodiek 1, blz. 24 periodiek 2, blz. 45 periodiek 3, blz. 71 periodiek 4, blz. 102
Groenendijk, Bas	Nieuwe voorzitter	periodiek 1, blz. 5
Lucassen, Tilly	In en om Tienhoven, deel 4	periodiek 4, blz. 103
Sagel, Hans	Uit de oude schoenendoos - nr. 53 - nr. 54 - nr. 55 - nr. 56 Een minioorlog op Vechtenstein The Barrel Boys	periodiek 1, blz. 36 periodiek 2, blz. 61 periodiek 3, blz. 91 periodiek 4, blz. 119 periodiek 1, blz. 31 periodiek 3, blz. 83
Tijhuis, Ria	Convocatie ledenvergadering 7 maart 2013 Inhoudsopgave 39e jaargang 2012	periodiek 1, blz. 5 periodiek 2, blz. 63
With de, Henny	Geschiedenis van de v.v. Maarssen, deel 2	periodiek 1, blz. 26
Witte, Jan	Zes eeuwen Slot te Maarssen	periodiek 2, blz. 58
Zwart de, Arie	De bouw van Maarssenbroek, deel 2 De bouw van Maarssenbroek, deel 3 De bouw van Maarssenbroek, deel 4 Uitnodiging m.b.t. 770 jaar Tienhoven Nieuwbouwgebied Witte van Scholten Onderwijs in Tienhoven rond 1930 Kindertehuis Gansenhoeft Het Fonds van Weldadigheid De heer van Maarsseveen	periodiek 1, blz. 16 periodiek 2, blz. 41 periodiek 4, blz. 100 periodiek 1, blz. 4 periodiek 2, blz. 47 periodiek 2, blz. 53 periodiek 3, blz. 74 periodiek 4, blz. 108 periodiek 4, blz. 112
Varia	Kringnieuws	periodiek 1, blz. 3 periodiek 2, blz. 39 periodiek 3, blz. 67 periodiek 4, blz. 95

Voor erkend scharrelvee

**Slagerij
Dorresteyn**
sinds 1882

**Nassastraat 4
Tel. 0346 - 561219
Maarssen**

**RADIO - T.V.
ELECTR. HUISHOUDELIJK
+ VOORDEEL + VAKMANSCHAP
+ KWIEKE SERVICE**

radio en t.v. speciaalzaak

elektron
Nassastraat 9-11,
3601 BA Maarssen
telefoon: 0346-562081

Lekker uitgerust opstaan, vitaal de dag
door, het leven lacht je toe.
Acupunctuur helpt hierbij,
het geeft energie, ontspanning,
rust en verlicht pijn.

ACUPUNCTUUR MAARSSSEN

Mariska Vet
Burgemeester van den Helmlaan 17
3604CD Maarssen
telefoon: 06-55572910
www.acupunctuurmaarssen.nl

VAN VREDENDAAL & ZN

aannemersbedrijf restauratiewerken

anno 1911

Harmonieweg 1 3603 BN Maarssen

info@vanvredendaalenzn.nl 0346 561356
www.vanvredendaalenzn.nl 06 12 961 465

het oude regthuys
eetcafé • feestcafé • catering
laan van niftarlake 101 • 3612bp • tienhoven
telefoon 0346 - 28 13 82 • website hetolderegthuys.nl

TOPKLASSE

SIERO SCHILDERS
Nassastraat 71 Maarssen Tel. 562310

PYGMALION BEELDENDE KUNST

Galerie & Kunsthandel

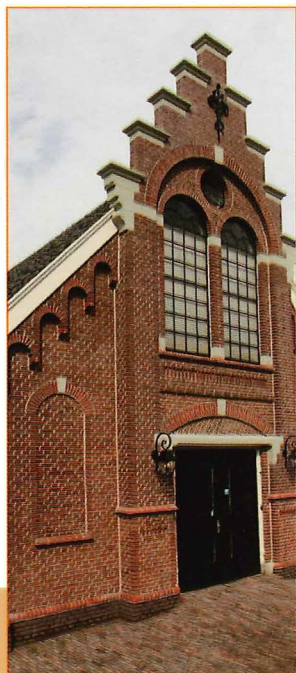
Schilderkunst, grafiek, beeldhouwkunst 1850-1950

Schilders o.a. Nic.Bastert, W. van Leusden,
W.Witsen, Is. Israëls, H.J.Haverman, J.Toorop,
P.J.Lutgers, M.Bauer, Th. van Hoytema, e.v.a.
Beeldhouwers o.a. Van Pallandt, d'Hont, Wezelaar
Open: tijdens tentoonstellingen vrij. t/m zo.
13 tot 17 uur & op afspraak

Langegracht 44 - 3601 AJ Maarssen Tel: 0346-556736

www.pygmalion-art.com

Wij lopen met u mee, in alle rust en vol aandacht.

De emoties zijn vaak zo overweldigend, het verdriet zo groot. Juist dan is het fijn als er iemand met u meeloopt, iemand die samen met u de tijd neemt om vorm aan het afscheid te geven. Wij luisteren naar u, helpen u en steunen u als het allemaal even te veel wordt.

Iedere stap die wij zetten, zetten we samen met u, in alle rust en vol aandacht. Zo ontstaat een persoonlijke uitvaart; een afscheid dat op een zachte manier deel gaat uitmaken van uw dierbare herinneringen. Een afscheid waarover u later kunt zeggen dat het goed was, omdat ieder detail zo precies aansluit bij uw wensen.

Op onze website vindt u meer informatie over onze manier van werken. Wilt u liever een persoonlijk gesprek? Bel ons dan voor een afspraak.

Snijders Uitvaartonderneming b.v.
telefoon: 0346 – 580132 (dag en nacht bereikbaar)

UITVAARTONDERNEMING SNIJDERS B.V.
Rouwcentrum en kantoor:
Kerkweg 14, 3603 CM Maarssen,
telefoon: 0346 - 580 272
fax: 0346 - 580 250
info@snijdersuitvaart.nl

Lid van REQUIEM UITVAARTZORG

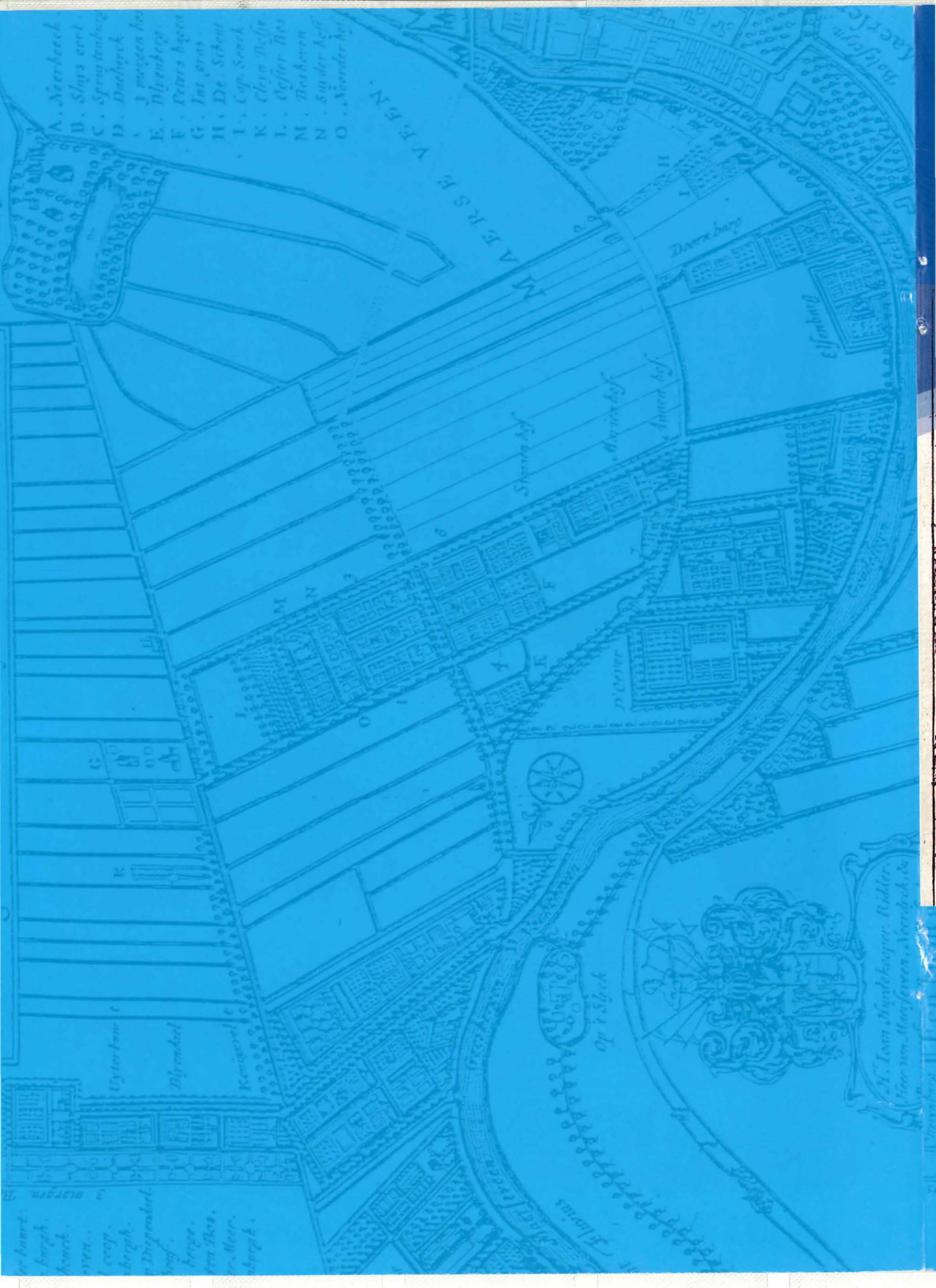
Sterk door Service!

Nassastraat 14
3601 BG Maarssen
0346 - 58 50 30
ritter@era.nl
www.eraritter.nl
erittermakelaardij
@ERA_Ritter

Meer informatie: www.eraritter.nl

• aankoop • verkoop • verhuur • taxaties • hypotheek

- A. Nieuwekerk
- B. Sluis eert.
- C. Springertoren
- D. Doolhof
- E. 3 meegen bo.
- F. Nieuwekerk
- G. Int gans
- H. De Schout
- I. Cap. Seck
- K. Chin. Nieuw
- L. Oester. Nieuw
- M. Nieuwekerk
- N. Sijder. Nieuw
- O. Nieuwekerk

Van de Nieuwekerk. Nieuwkerk.
Nieuwkerk. Nieuwkerk.
Nieuwkerk. Nieuwkerk.